

§ 5 **Yttrande över remissen Energi- och klimatstrategi för
Västerbottens län
RUN 306-2024**

Sammanfattning

Länsstyrelserna har regeringens uppdrag att leda och samordna det regionala energi- och klimatarbetet. Enligt regleringsbrevet till Länsstyrelsen i Västerbotten 2023 ska länets energi- och klimatstrategi revideras med hänsyn till de nationella energipolitiska målen. Förslaget Länsstyrelsen i Västerbotten presenterar innehåller stora förändringar från klimat- och energistrategi 2020 som är den strategi som ska revideras. Synpunkter som har inkommit handlar främst om att revideringsförslaget är otydligt, saknar mål och syfte samt att förändringar har gjorts som upplevs som en försämring av den tidigare strategin. Inriktningen på remissvaret handlar om att strategin behöver igenom och utvecklas.

Förslag till beslut

Richard Carstedt (S), med stöd av Åsa Ågren Wikström (M), föreslår bifall i enlighet med arbetsutskottets förslag, lydande: Yttrande över remissen Energi- och klimatstrategi för Västerbottens län fastställs och överlämnas till Länsstyrelsen i Västerbotten. Ärendet tas upp i regionala utvecklingsnämndens sammanträde den 28 maj för påseende innan nämnden ställer sig bakom strategin genom ordförandes signering.

Lars Forsgren (SD) föreslår: Energi- och klimatstrategin bör omarbetas utifrån vad den minsta befintliga lagstiftningen stipulerar kravmässigt, och sen återkomma med en minimalistisk strategi. Alternativt avstyrka hela strategin.

Tilläggsförslag på sammanträdet

Tilläggsförslag 1

Åsa Ågren Wikström (M), med stöd av Anton Bergström Nord (M), Alireza Mosahafi (M), Veronica Kerr (KD) och Carina Sundbom (C) (Carina stödjer hela tillägget utom första stycket om kärnkraften) föreslår tillägget:

Det energipolitiska målet på nationell nivå har ändrats – Sverige kan utveckla mer kärnkraft

På sidan 9 i Länsstyrelsens förslag till Energi- och klimatstrategi – under rubriken "Robust och fossilfri energiförsörjning" - bör följande text införas, efter det första stycket:

"Det energipolitiska målet på nationell nivå har ändrats till 100 procent fossilfritt (i stället för 100 procent förnybart) år 2045. Det möjliggör att Sverige kan utveckla mer kärnkraft. Förbudet mot att det endast får finnas 10 reaktorer samt förbudet mot att det endast får finnas på någon av de tre befintliga platserna togs bort den 1 januari 2024. Det innebär att man borde börja planera för att på sikt även etablera kärnkraft i norra Sverige. Detta måste också framgå av en ny Energi- och klimatstrategi för Västerbotten.

Bil som fortskaffningsmedel

I Västerbottens län har en tydlig majoritet - 61 % av hushållen - tillgång till minst en bil. I Länsstyrelsens förslag till ny strategi går att läsa, på s.15, att personbilen även fortsättningsvis kommer att vara ett viktigt fortskaffningsmedel "i glesbefolkade områden".

Det är korrekt, men bilen kommer att vara viktig även i städer och i omringliggande områden med större befolkningskoncentrationer. En majoritet av hushållen i exempelvis Umeå har bil, många hushåll har två bilar och många är beroende av bilen för att få vardagen att fungera. Så det är inte bara i glesbefolkade områden som bilen i framtiden kommer att vara ett viktigt fortskaffningsmedel. Detta bör framgå av strategin.

Jordbruket och livsmedelsproduktion

Region Västerbotten anser att det är olyckligt att avsnitten om jordbrukets förutsättningar och livsmedelsproduktion inte finns med i detta förslag till reviderad Energi- och klimatstrategi. De texter som finns i strategin från 2020 var välavvägda och borde tas med igen i uppdaterad form.

Den som vill äta klimatsmart bör nämligen köpa livsmedel som är producerade lokalt. Svensk mjölk- och köttproduktion har låg klimatpåverkan jämfört med produktionen i andra länder. Den svenska mjölkproduktionen ger 44 procent lägre utsläpp och produktionen av nötkött ger 70 procent lägre utsläpp av växthusgaser än världssnittet. En ökad produktion av svenska livsmedel bidrar både till en bättre miljö och minskad klimatpåverkan globalt.

Det svenska lantbruket har en av världens mest hållbara produktioner. Djuruomsorgen är god och antibiotikaanvändningen i Sverige är lägst i EU. När vi väljer svenska livsmedel bidrar vi till mindre antibiotikaförbrukning - något som är positivt för folkhälsan. Samtidigt bidrar svensk livsmedelproduktion och betande djur till att hålla våra landskap öppna och främjar biologisk mångfald.

Ekologiskt odlad mat har emellertid större klimatpåverkan än konventionellt producerade livsmedel, då större markarealer krävs. Detta bör man ta med i det fortsatta arbetet med strategin.

I vårt län finns det goda förutsättningar att producera ännu mer livsmedel än vad som görs idag, och jordbruket har en mycket viktig roll för en levande landsbygd. Vi ser dessvärre en allvarlig trend med färre och färre företag med djurhållning, såväl på nationell nivå som regionalt i Västerbotten.

De är viktiga företag och spelar en viktig roll för sysselsättningen, men de blir som sagt färre. Inte minst konkurrerar de med motsvarande företag från andra länder, där man har betydligt lägre krav på djurskydd och annat vilket gör prisbilden svår. En ökad produktion – oavsett om det är exempelvis mjölkproduktion eller köttproduktion – skulle kunna skapa många nya jobb.

Skogens kolinlagring

Region Västerbotten anser på samma sätt att det är ytterst olyckligt att avsnittet om skogens betydelse helt har tagits bort i förslaget till reviderad Energi- och klimatstrategi.

I strategin från 2020 redovisade beräkningar utifrån (SLU Riksskogstaxeringen och data från Skogsstyrelsen), en årligen växande kolinlagring i länets skogar på 5 miljoner ton koldioxid (CO₂) vilket var tre gånger större än länets årliga koldioxidutsläpp:

"Från 1920-talet har det skett en fördubbling av den svenska skogens totala virkesförråd. Under samma period har avverkningen fördubblats. Det betyder en dubblad kolinlagring och en dubbling av träråvara ur den svenska skogen (SLU Riksskogstaxeringen).

Ett stadigt växande kolförråd i den västerbottniska skogen är en potential för en växande bioekonomi i form av bioenergi som ersättning av produkter och råvaror baserade på fossila energikällor. Enligt Naturvårdsverket behöver biomassan användas effektivt för att räcka till alla behov. (Naturvårdsverket, Underlag till regeringens klimatpolitiska handlingsplan, 2019). En fortsatt stadigt växande inlagring av kol i länets skogar, skulle också kunna utgöra ett

bidrag till att uppnå det nationella klimatmålet 2045.

[...]

Västerbottens län består av 4,1 miljoner hektar skogsmark, vilket utgör drygt 70 procent av Västerbottens läns landyta och 15 procent av Sveriges totala arealer av skogsmark. Endast Norrbottens län har större arealer av skog och produktiv skogsmark, (SLU Riksskogstaxeringen, 2019).

Den genomsnittliga årliga tillväxten i länets skogar (2014–2018) var nära 13 miljoner skogskubikmeter, vilket är högre än i Norrbottens län. Västerbottens län har haft en genomsnittlig årlig avverkning under samma period på ungefär 5 miljoner skogskubikmeter. Samtidigt har en andel träd dött av naturliga orsaker (exempelvis vindfällan och skador).

Skogens tillväxt minus avverkning och naturlig avgång medför en årlig tillväxt i skogens kolinlagring motsvarande cirka 5 miljoner ton koldioxid (CO₂) (SLU Riksskogstaxeringen 2018 och Skogsstyrelsen)."

En annan metod att beräkna kolinlagring är att beakta förändringar av hela trädbiomassaförrådet i skogen, det vill säga även grenar. För Västerbottens län blir då den årligen växande kolinlagringen 7 miljoner ton under perioden 2009–2018."

Allt detta i texten ovan framgick av Energi- och klimatstrategin från 2020, men har alltså tagits bort helt i länsstyrelsens förslag till reviderad strategi. Det borde ändras tillbaka.

Richard Carstedt (S) förslår avslag på Åsa Ågren Wikströms tilläggsförslag.

Tilläggsförslag 2

Lennart Gustavsson (V), med stöd av Richard Carstedt (S), föreslår tillägget: I OECD:s granskning av det senaste decenniets klimat politik framkommer kommentarer till Tidöpartiernas omläggning av klimatpolitiken. OECD:s rapport bör beaktas i det kommande arbetet med Energi- och klimatstrategin för Västerbottens län.

Åsa Ågren Wikström (M) föreslår avslag på Lennart Gustavssons tilläggsförslag.

Tilläggsförslag 3

Carina Sundbom (C) föreslår samma tillägg som Åsa Ågren Wikströms förutom första stycket om kärnkraften.

Richard Carstedt (S) föreslår avslag på Carina Sundboms tilläggsförslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer först de två förslagen mot varandra och finner att regionala utvecklingsnämnden bifaller Richard Carstedts förslag.

Därefter frågar ordförande om regionala utvecklingsnämnden kan bifalla eller avslå Åsa Ågren Wikströms tilläggsförslag och finner att nämnden avslår förslaget.

Därefter frågar ordförande om regionala utvecklingsnämnden kan bifalla eller avslå Lennart Gustavssons tilläggsförslag och finner att nämnden bifaller förslaget.

Därefter frågar ordförande om regionala utvecklingsnämnden kan bifalla eller avslå Carina Sundboms tilläggsförslag och finner att nämnden avslår förslaget.

Beslut

Yttrande över remissen Energi- och klimatstrategi för Västerbottens län fastställs med tillägget ; I OECD:s granskning av det senaste decenniets klimat politik framkommer kommentarer till Tidöpartiernas omläggning av klimatpolitiken. OECD:s rapport bör beaktas i det kommande arbetet med Energi- och klimatstrategin för Västerbottens län. Yttrandet överlämnas till Länsstyrelsen i Västerbotten.

Ärendet tas upp i regionala utvecklingsnämndens sammanträde den 28 maj för påseende innan nämnden ställer sig bakom strategin genom ordförandes signering.

Denna paragraf förklaras omedelbart justerad.

Reservation

Lars Forsgren (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

Åsa Ågren Wikström (M), Anton Bergström Nord (M), Alireza Mosahafi (M) och Veronica Kerr (KD) reserverar sig mot beslutet och bifallet tilläggsförslag till förmån för Åsa Ågren Wikströms tilläggsförslag och eget förslag om avslag på Lennart Gustavssons tilläggsförslag.

Carina Sundbom (C) reserverar sig mot beslutet till förmån eget tilläggsförslag.

Protokollsanteckning

Protokollsanteckning från Hans-Peter Carlsson (L):

"Liberalerna ställer sig bakom det tilläggsyrkande M och Åsa Ågren Wikström lagt fram. Det är viktigt för såväl klimatet som en effektiv energianvändning att

vi strävar efter fossilfrihet, och inte utesluter klimatsmarta alternativ som exempelvis kärnkraft

Expedieras till

Länsstyrelsen i Västerbotten
Hanna Diverde, samordnare

Beslutsunderlag

- §5 Samrådet Remissvar Energi- och klimatstrategi för Västerbottens län 2025
- §13 RUN AU Yttrande över remissen Energi- och klimatstrategi för Västerbottens län
- Förvaltningens tjänsteskrivelse 2025-02-18
- Förslag, Yttrande över Energi- och klimatstrategi för Västerbottens län
- Missiv - Västerbottens läns energi- och klimatstrategi, 2024 års revidering
- Skrivelse om Energi- och klimatstrategi 2024 – struktur och innehåll
- Remiss - Energi- och klimatstrategi 2024
- Strategi - Tillsammans för klimatet_ Klimat- och energistrategi för Västerbottens län 2020